

Віра Василівна Мелешко,
кандидатка педагогічних наук,
доцентка, старша наукова співробітниця,
Інститут обдарованої дитини НАПН України,
м. Київ, Україна

 <https://orcid.org/0000-0002-6224-5201>

УДК 373.5.091

DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2024-3\(94\)-23-28](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2024-3(94)-23-28)

ТЕХНІЧНІ УМІННЯ РОБОТИ З ЛІТЕРАТУРОЮ ОБДАРОВАНОГО УЧНЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ КОМПОНЕНТ НАУКОВОЇ ОСВІТИ

Анотація.

У сучасному світі наука відіграє провідну роль у розвитку суспільства, де проблема формування основ наукової освіти обдарованих учнів, які схильні до наукової діяльності, набуває особливої уваги. Одним із фундаментальних аспектів цього процесу є розвиток умінь роботи з літературою, що становить основу для подальшого здобуття наукової освіти молодого дослідника.

Обдаровані учні, володіючи високим інтелектуальним потенціалом та схильністю до дослідницьких дій, потребують особливої уваги до формування таких умінь в освітньому процесі. Варто зазначити, що формування в учнів умінь ефективної роботи з літературою не лише сприяє розвитку їхніх когнітивних здібностей, а й закладає міцний фундамент для майбутньої наукової діяльності.

Розвиток інтелектуально обдарованих учнів здійснюється з урахуванням таких особистісних якостей, як: зацікавленість, наполегливість, працелюбність, організованість, відповідальність, допитливість, оригінальність, креативність тощо.

У статті розглянуто ключові аспекти ролі та значущості умінь роботи з літературою обдарованих учнів як складників наукової освіти, що передбачають здатність добирати, аналізувати, систематизувати, порівнювати, інтерпретувати та узагальнювати інформацію, а також презентувати результати своєї роботи та робити обґрунтовані висновки. Насамперед акцентовано на результативності сформованих умінь, які дають змогу забезпечувати підготовку обдарованих учнів до наукової діяльності.

У статті окреслено роль та результативність технічних умінь, пов'язаних із роботою над літературою, що підтверджують готовність обдарованих учнів до дослідницької діяльності та опанування ними ключовими компонентами основ наукових знань.

Ключові слова: технічні уміння; уміння роботи з літературою; обдаровані учні; результативність умінь роботи з літературою; сформованість технічних умінь; роль умінь роботи з літературою.

Сучасні освітні заклади, що працюють з обдарованими учнями створюють сприятливі умови для формування та реалізації інтелектуального потенціалу особистості, її підготовки до дослідницької діяльності, забезпечуючи сприятливі умови для опанування основ наукової освіти.

Розв'язання зазначених завдань також дасть змогу забезпечити безперервну підготовку майбутніх дослідників, якісно розвивати їхні уміння і здібності, що пов'язані з науковою діяльністю, стимулювати та мотивувати учнів до оволодіння знаннями основ наукової освіти, що корелюється з вимогами відповідних освітніх стандартів.

Як зазначено в Стандарті спеціалізованої освіти наукового спрямування, здобуття спеціалізованої освіти наукового спрямування має забезпечити розвиток дослідницької компетентності здобувачів освіти відповідно до їхніх інтересів і профілю навчання, формування в них цінностей та особистісних якостей, що забезпечують до-

слідницьку культуру, академічну доброчесність і готовність до дослідницької діяльності.

Водночас сформованість умінь роботи з літературою є не лише одним із показників готовності учня до дослідницької діяльності, а й аргументом мотивації, прагнення до нових знань [1].

Робота з літературою є фундаментальним аспектом наукової освіти, особливо для обдарованих учнів. Вона відіграє ключову роль у формуванні наукового світогляду, розвитку критичного мислення та підготовці до майбутньої дослідницької діяльності.

У процесі дослідження нами виокремлено ключові аспекти цього процесу, на основі яких розроблено критерії щодо оцінки результативності сформованих технічних умінь як складника основ наукової освіти.

Початковою чи відправною точкою підготовки учня до наукової роботи є збір даних шляхом роботи над різними літературними джерелами, що слугують носіями інформації, серед яких:

книжки (монографії, підручники, навчальні посібники); періодичні видання (журнали, бюлетені, наукові збірники); історичні документи (архівні нормативні акти, угоди, договори, інструкції, вказівки тощо); каталоги і преїскуранти; інформаційні видання (збірники науково-технічної інформації, аналітичні огляди, інформаційні листки, реферати, реферативні огляди, бібліографічні покажчики) тощо [2].

Вивчення літературних джерел і збір матеріалів має свою логічну послідовність. Перший крок полягає в загальному перегляді тих джерел, які дають найбільш загальне уявлення про проблему, серед яких підручники, посібники, енциклопедії, довідники, словники тощо.

Важливо враховувати, що в зазначеній літературі містяться лише загальні відомості про проблему та назви джерел, з яких вони отримані. Отже, дослідник отримує інформацію про джерела, з яких можна почерпнути більш детальні відомості про предмет та об'єкт дослідження, основні теоретичні та методичні засади його вивчення [3, с. 44].

Здобуття основ наукової освіти насамперед передбачає оволодіння учнями базовими вміннями, що необхідні для здійснення успішної науково-дослідницької діяльності. У цьому контексті особливу увагу варто приділяти формуванню ключових дослідницьких умінь обдарованим учням, забезпечувати їх результативність, розвиваючи інтелектуальний потенціал як майбутнього науковця.

Особливість освітнього процесу закладу освіти наукового спрямування (наукового лицю) полягає в організації цілеспрямованого процесу засвоєння учнями спеціалізованих знань, умінь і навичок шляхом виконання завдань навчального та наукового змісту, регламентованих навчальними планами і програмами. Водночас освітній процес організується з урахуванням психічних особливостей обдарованих учнів, які схильні до наукової діяльності, а також здійснюється на основі певних закономірностей, принципів, методів, організаційних форм і методів навчання. Освітній процес здійснюється на засадах активізації дослідницької діяльності учнів, на принципах взаємодії її учасників, що сприяють формуванню знань, умінь та інтересу до наукової роботи шляхом реалізації посильних завдань навчального і наукового змісту [4, с. 52].

Однією з найважливіших складників наукової освіти є формування умінь роботи з літературою, що охоплюють уміння добору інформації, аналізу, систематизації, порівняння, інтерпретації, узагальнення, презентації та формування висновків.

Зазначимо, що технічні уміння роботи з літературою є важливим компонентом як дослідницьких умінь, так і загалом наукової освіти. Технічні уміння роботи з літературою охоплюють пошук,

аналіз та оцінку літературних чи інших інформаційних джерел. Сформованість таких умінь забезпечує швидку орієнтацію у великому потоці інформаційних даних, сприяє підвищенню рівня загального інтелекту учня, зростанню глибини мислення, що виявляється в здатності засвоєння нових знань.

Уміння та здібності обдарованих учнів роботи з літературою як складне психологічне утворення невіддільно пов'язане з загальною обдарованістю, включаючи розумові, емоційні, вольові та інші компоненти, що, на думку багатьох учених, такі компоненти інтерпретуються як надбудова до загальної спеціальної обдарованості [5, с. 27].

Розвиток цих умінь дає обдарованим учням змогу не лише ефективно працювати з науковими даними, а й формувати власне критичне мислення та науковий світогляд. Порівняння та інтерпретація даних є ключовими етапами в процесі наукового пізнання, які надають можливість перейти від простого накопичення фактів до їх глибокого розуміння та творчого застосування для розв'язання складних проблем.

Дослідник Д. В. Чернілевський зазначає, потяг (цікавість) до пошуку нової інформації, фактів – це потреба в пошуку нових фактів, задоволення інформаційного голоду. Серед критеріїв оцінки таких умінь варто виділити: високий рівень – самостійний пошук нової інформації з метою саморозвитку; середній рівень – потяг до пошуку, який потребує початкового зовнішнього стимулювання і який свідомо не проектується на навчальну діяльність; низький рівень – відсутність потягу до пошуку нової інформації або він слабо виражений, потяг до пошуку нових фактів виникає за активної допомоги дорослого [2, с. 121].

Структура технічних умінь складається з низки компонентів, яким притаманні якісні характеристики, що мають динамічний характер, а рівень сформованості потреб пошуку інформації свідчить про готовність учня до умілого та результативного її використання в дослідницькій діяльності.

З-поміж компонентів технічних умінь дослідники виділяють такі:

- потребово-мотиваційний, що трактується як пізнавальна потреба в нових знаннях, певних галузях науки і техніки, спрямованість на пошук нової інформації для досягнення передбачуваного результату;

- когнітивно-інтелектуальний – здібність до проблематизації, науково-технічного аналізу, схильність до генерації науково-технічних ідей, готовність до неординарних способів розв'язання нових проблем;

- емоційно-вольовий – здібність цілісно та системно здійснювати пошук ідеально-ціннісного результату, спрямованість на використання загальноприйнятого способу рішення, готовність

до оперативного вибору ідеально-ціннісного способу рішення;

– продуктивно-результативний – комплекс варіантів реалізації значущо ціннісних способів рішення, оперативність вибору ідеально-ціннісного способу реалізації, оптимальне втілення ідеально-ціннісного способу рішення.

У контексті умінь роботи з літературою обдаровані учні часто демонструють підвищений інтерес до читання, здатність швидко обробляти значні обсяги інформації, критично аналізувати тексти та генерувати власні ідеї на основі прочитаного. Ці якості створюють сприятливе підґрунтя для формування глибоких і різносторонніх умінь роботи з літературою, що є ключовим аспектом наукової освіти.

Уміння роботи з літературою постає фундаментальним аспектом у розв'язанні дослідницьких проблем, а також відіграють ключову роль у формуванні наукового світогляду, розвитку критичного мислення та підготовці учнів до майбутньої дослідницької діяльності.

Про сформованість технічних умінь роботи з літературою свідчать не лише предметні знання, вміння і навички, а й розвинене мислення в різних його проявах (уява, прагнення, інтерес), що передбачає володіння методами пошуку інформації її оброблення для подальшого результативно-використання.

Насамперед такі уміння обдарованих учнів формуються в процесі реалізації навчальних програм із таких предметів (українська література, мова, історія, біологія, хімія тощо), які передбачають діяльність, пов'язану з пошуком необхідних знань, демонструючи свою результативність.

Результативність оволодіння такими уміннями виявляється під час роботи над текстами статей чи іншими інформаційними джерелами. Зокрема володіння технічними уміннями допомагає легко справлятися з пошуком інформації, швидко опановувати матеріал завдяки добре розвиненій пам'яті, спостережливості, концентрації уваги.

Уміння, зокрема технічні, ґрунтуються на інтелектуальній діяльності та передбачають процес мислення, що набуває пріоритетності за зміни умов діяльності, які вимагають оперативності пошуку адекватних способів розв'язання [6].

Уміння роботи з літературою дозволяє обдарованим учням виходити за межі шкільної програми, досліджувати нові галузі знань та поглиблювати розуміння вже відомих тем для задоволення та розвитку їхнього підвищеного інтересу, допитливості та інтелектуальних якостей.

Відповідно до Стандарту спеціалізованої освіти наукового спрямування, завдання освітнього процесу полягає в розвитку інтелектуальних здібностей учнів, формування в них комплексу дослідницьких умінь як складника інтелектуально-

го потенціалу, що структуруються як загальні та обов'язкові [1].

Серед сукупності передбачуваних умінь варто назвати технічні уміння роботи з літературою. Вони належать до обов'язкових, адже актуалізують такі особистісні якості обдарованих учнів, як: відповідальність, працелюбність, організованість, наполегливість, самостійність, зацікавленість, заповзятість, витримка, відповідальність, допитливість, раціоналізм, оригінальність, креативність тощо.

Результативність умінь роботи з літературою посилюється внаслідок пошукової діяльності учнів, що сприяє розширенню кругозору та поглибленню знань, а також у процесі аналізу наукових текстів, статей і монографій, що сприяє розвитку здатності критично оцінювати інформацію, виявляти ключові ідеї та аргументи, розуміти структуру дослідницького процесу.

Робота з літературою посилює формування наукового мислення, адже знайомство з науковою літературою допомагає учням зрозуміти принципи наукового методу, логіку проведення досліджень, способи формулювання гіпотез, їх перевірки тощо. Робота з науковими текстами сприяє розвитку мовленнєвих навичок, збагаченню словникового запасу, освоєнню наукової термінології, удосконаленню навичок роботи з науковими текстами.

Робота над літературою має важливе значення, адже виконує стимулювальну роль, сприяє ознайомленню з актуальними науковими проблемами і методами їх розв'язання може надихнути обдарованих учнів на проведення власних досліджень, сприяє розвитку інформаційної грамотності завдяки пошуку відбору та оцінки релевантних джерел інформації.

Розвиток зазначених умінь допомагає обдарованим учням не лише ефективно працювати з науковими даними, а й формувати власне критичне мислення та науковий світогляд. Порівняння та інтерпретація даних є ключовими етапами в процесі наукового пізнання, які дозволяють перейти від простого накопичення фактів до їх глибокого розуміння та творчого застосування для розв'язання складних проблем.

Таким чином, результативність умінь роботи з літературою підтверджується не лише вирішенням освітніх завдань, а й сформованістю ключових компонентів наукового світогляду обдарованих учнів. Успішна реалізація умінь роботи з літературою закладає основу для подальшого інтелектуального розвитку учнів, сприяючи становленню майбутніх науковців, дослідників чи інноваторів.

Активне володіння уміннями роботи з науковою літературою в шкільному віці створює міцну основу для подальшого навчання учнів у закладах вищої освіти та побудови майбутньої наукової

кар'єри. Підвищення наукової активності, інтересу до пошукової діяльності залежить від рівня оволодіння дослідницькими вміннями, посилює інтерес до пізнання, що формується на основі усвідомленої мотивації. Згідно з твердженням дослідників, мотивація, інтерес, потреба пізнання – це необхідні умови для науково-дослідної діяльності [7, с. 174].

Про результативність володіння вміннями роботи з літературою свідчить успішне виконання завдань, що пов'язані з забезпеченням навчальних досліджень відповідною інформацією про важливі наукові досягнення, які були отримані в минулому в контексті дослідницької теми. Результативна робота з літературою дає змогу використовувати саме ту інформацію, де містяться безпосередні дані, факти, явища, що цікавлять дослідника.

Критерієм оцінки результативності умінь роботи з літературою є найповніше їх використання в практичній роботі. Під час вивчення літературних джерел учень ретельно здійснює оформлення виписок, тез, висновків, які підтверджуються науковими фактами.

Під науковими фактами розуміють елементи, що становлять основу наукового знання, які відображають об'єктивні властивості речей і процесів. Їм притаманні такі властивості: новизна, точність, об'єктивність і достовірність [8].

Для поглиблення знань, деталізації окремих фактів, явищ або подій учні використовують різного типу довідкову літературу, енциклопедії, словники, довідники тощо. Під час роботи з книгою вони детально вивчають, розбирають вміщені відповідні схеми, таблиці, графіки тощо.

Результатом володіння вміннями роботи з літературою є не лише виконання освітнього завдання, а й формування наукового світогляду обдарованих учнів як ключового компонента основ наукової освіти, що закладає основу для подальшого інтелектуального розвитку майбутніх дослідників і науковців.

Результативність сформованих умінь працювати з літературою підтверджується успішністю опрацювання та аналізу тексту, усвідомлення та осмислення прочитаного, виділення головного в тексті, узагальнення висновків тощо.

Важливим показником результативності сформованих умінь роботи з науковою чи навчальною літературою є якісне виконання систематичних і різноманітних вправ, спрямованих на здійснення дослідницької діяльності.

З-поміж показників, що підтверджують результативність сформованих технічних умінь роботи з літературою, варто виділити такі:

- пошук інформації: вміння користуватися бібліотеками, інтернет-ресурсами та базами даних, правильно формулювати запити, користуватися

ключовими словами та фільтрами для ефективного пошуку необхідної літератури;

- оцінка літературних та інших джерел: вміння критично оцінювати джерела інформації, включаючи перевірку авторитетності автора, актуальності публікації та відповідності темі, яка цікавить дослідника;

- оброблення інформації: використання різних інструментів для оцінки важливості інформації, ефективно використовувати зібрані матеріали для власного дослідження.

Серед показників результативності умінь роботи з літературою важливе місце посідає вміння добирати інформацію, що передбачає здатність знаходити найбільш релевантну та надійну інформацію для конкретного дослідження.

Наприклад, для виявлення результативності умінь добирати інформацію пропонується визначити за такими ознаками умінь:

- розробляти чіткі критерії для відбору інформації, зокрема за ознаками релевантності, достовірності, новизни;

- виконувати практичні завдання (із навчальних предметів), пов'язаних із добором інформації за темою дослідження;

- здійснювати аналіз дібраної інформації в текстах підручника, наукових статтях та інших джерелах.

Результати використання умінь роботи з літературою підтверджуються під час виконання завдань на порівняння різних теорій, методів, ідей тощо. Під час цього використовуються порівняльні таблиці для впорядкування та порівняння інформації. Уміння використовувати приклади порівняння в текстових матеріалах, наукових статтях допомагає зрозуміти доцільність використання методів у власних дослідженнях.

Зокрема сформованість умінь інтерпретувати опрацьований матеріал свідчить про рівень готовності учня до роботи з літературою як компонент дослідницької діяльності. Уміння інтерпретувати опрацьований матеріал дає змогу теоретично збагатитися учневі, ознайомитися та використати головні принципи та методи інтерпретації даних. Під час проведення обговорень учні мають можливість ділитися своїми інтерпретаціями, обґрунтованими даними, доведеними фактами тощо.

Сформованість цих умінь дозволяє обдарованим учням не лише ефективно представляти результати своєї роботи з літературою, а й розвивати важливі комунікативні та лідерські навички. Ефективна презентація результатів є ключовим етапом наукової та академічної діяльності, що дає змогу донести свої ідеї та відкриття до широкій аудиторії, стимулювати дискусію та сприяти подальшому розвитку інтересу до знань.

Тобто результативність сформованих умінь роботи з літературою підтверджується практичним використанням умінь, що слугують основою

наукової освіти обдарованих учнів та свідчить про вміння добирати, аналізувати, систематизувати, порівнювати, інтерпретувати, узагальнювати, презентувати інформацію та доходити висновків.

Унаслідок володіння вміннями роботи з літературою обдаровані учні часто демонструють підвищений інтерес до читання, здатність швидко обробляти великі обсяги інформації, критично аналізувати тексти та генерувати власні ідеї на основі прочитаного. Ці якості створюють сприятливе підґрунтя для формування глибоких і різносторонніх умінь роботи з літературою, що є ключовим аспектом наукової освіти.

Підсумовуючи вищесказане доходимо висновку, що результативність сформованих умінь роботи з літературою є комплексним процесом, який вимагає постійної уваги та активної практики. Ці вміння не лише забезпечують основу для наукової освіти, а й розвивають критичне мислення, дослідницький інтерес і самостійність в оволодінні новими знаннями. Робота з літературою має далекосяжні наслідки, які виходять за межі академічного середовища, що сприяє підготовці обдарованих учнів до успішної участі в здійсненні дослідницької діяльності, де активно використовуються аналітичні та дослідницькі навички.

Отже, результативність технічних умінь роботи з літературою визначається ефективністю опрацювання наукових текстів, оволодіння цими вміннями, що створюють міцну основу для подальшого розвитку більш складних аналітичних і дослідницьких навичок, тому важливо не лише освоїти ці базові вміння, а й навчитися творчо та ефективно застосовувати їх у дослідницькій діяльності.

Водночас результативність та ефективність сформованих умінь роботи з літературою спонукає вчителя до постійного професійного розвитку, відкритості до нових ідей і методів, а також глибокого розуміння ролі сформованих умінь та здібностей та їхньої ролі в дослідницькій діяльності обдарованих учнів. Учителю має створювати середовище, яке стимулює та заохочує інтерес до літературних джерел, нових знань та інновацій і водночас створює умови для успішної реалізації набутих умінь, забезпечуючи їх високу результативність.

Використані літературні джерела

1. Стандарт спеціалізованої освіти наукового спрямування. – URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-standartu-specializovanoyi-osviti>.

2. Чернілевський Д. В. Методологія наукової діяльності: навч. посіб., вид. 3-є, переробл. / Д. В. Чернілевський, М. І. Томчук, О. А. Дубасенюк, О. Є. Антонова, В. І. Захарченко, О. В. Вознюк, Н. З. Сіранчук; за ред. Д. В. Чернілевського. – Вінниця: Вид-во АМСКП, 2012. – 364 с.

3. Тулайдан В. Г. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / В. Г. Тулайдан. – Ужгород: ДВНЗ

«УжНУ», 2017. – 105 с. – URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua>.

4. Волощук І. С. Дидактико-методичні засади організації навчального процесу в закладах освіти для інтелектуально обдарованих учнів / І. С. Волощук, В. О. Киричук, В. М. Мадзігон, В. В. Мелешко, Я. М. Рудик, О. С. Шуленок, Л. А. Яременко. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2021. – 74 с.

5. Моляко В. А. Техническая творческая одаренность / В. А. Моляко // Обдарована дитина. – 2004. – № 4. – С. 27–32.

6. Бабенко Т. П. Формування дослідницьких умінь і навичок студентів медичного коледжу у процесі проєктної діяльності: дис. ... канд. пед. наук / Т. П. Бабенко. – Кривий Ріг, 2015. – URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/>.

7. Вазинський С. Е. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. / С. Е. Вазинський, Т. І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.

8. Організація роботи з науковою літературою // StudFiles. – URL: <https://studfile.net/preview/5461921/page:7/>.

References

1. Standart spetsializovanoi osvity naukovoho spryamuvannia [Standard of specialized education in scientific direction]. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-standartu-specializovanoyi-osviti-naukovogo-spryamuvannya>. [in Ukrainian].

2. Chernilevsky, D. V., Tomchuk M. I., Dubasenyuk, O. A., Antonova, O. E., Zakharchenko, V. I., Voznyuk, O. V., Siranchuk, N. Z.; Chernilevsky, D.V. (ed.) (2012). Metodolohiia naukovoї diialnosti [Methodology of scientific activity]. Vinnytsia, 364 p. [in Ukrainian].

3. Tulaidan, V. G. (2017). Osnovy naukovykh doslidzhen [Basics of scientific research]. Uzhhorod, 105 p. Retrieved from: <https://dspace.uzhnu.edu.ua> [in Ukrainian].

4. Voloshchuk, I. S., Kyrychuk, V. O., Madzihon, V. M., Meleshko, V. V., Rudyk, Y. M., Shulenko, O. S., Yaremenko, L. A. (2021). Dydaktyko-metodychni zasady orhanizatsii navchalnoho protsesu v zakladakh osvity dlia intelektualno obdarovanykh uchniv [Didactic and methodological principles of the organization of the educational process in educational institutions for intellectually gifted students]. Kyiv, 74 p. [in Ukrainian].

5. Molyako, V.A. (2004). Tekhnicheskaiia tvorcheskaia odarennost [Technical creative talent]. *Obdarovana dytyna – A gifted child*. No. 4. P. 27–32. [in Ukrainian].

6. Babenko, T. P. (2015). Formuvannia doslidnytskykh umin i navychok studentiv medychnoho koledzhu u protsesi proektnoi diialnosti [Formation of research abilities and skills of medical college students in the process of project activity]. *Candidat's thesis*. Kryvyi Rih. Retrieved from: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/>. [in Ukrainian].

7. Vazhynskyi, S. E., & Shcherbak, T. I. (2016). Metodyka ta orhanizatsiia naukovykh doslidzhen

[Methodology and organization of scientific research]. Sumy, 260 p. [in Ukrainian].

8. Orhanizatsiia roboty z naukovoju literaturoju [Organization of work with scientific literature]. *StudFiles*. Retrieved from: <https://studfile.net/preview/5461921/page:7/>. [in Ukrainian].

Meleshko Vira, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Senior Researcher Institute of Gifted Child of NAES of Ukraine, Kyiv, Ukraine

TECHNICAL SKILLS OF WORKING WITH LITERATURE OF A GIFTED STUDENT AS A KEY COMPONENT OF SCIENTIFIC EDUCATION

Summary.

In the modern world, science plays a leading role in the development of society, where the problem of forming the foundations of scientific education of gifted students, inclined to scientific activity, receives special attention. One of the fundamental aspects of this process is the development of the skills of working with literature, which forms the basis for further scientific education of a young researcher.

Gifted students, possessing high intellectual potential and inclination to research activities, need special attention to the formation of such skills in the educational process.

It should be noted that the formation of students' skills in effective work with literature not only contributes to the development of their cognitive abilities, but also lays a solid foundation for future scientific activity.

The development of intellectually gifted students is carried out taking into account such personal qualities as: interest, perseverance, hard work, organization, responsibility, inquisitiveness, originality, creativity, etc.

The article considers the key aspects of the role and significance of the skills of working with literature of

gifted students as components of scientific education, which include the ability to select, analyze, systematize, compare, interpret and summarize information, as well as present the results of their work and draw reasonable conclusions. At the same time, we focus on the effectiveness of the developed skills, which allow us to prepare gifted students for scientific activities.

The role and effectiveness of technical skills related to work on literature is outlined, which is confirmed by the readiness of gifted students for research activities and their mastery of the key components of the foundations of scientific knowledge.

The effectiveness of technical skills in working with literature is determined by the effectiveness of processing scientific texts, mastering these skills, which create a solid foundation for the further development of more complex analytical and research skills, therefore it is important not only to master these basic skills, but also to learn how to creatively and effectively apply them in your research activity.

The article focuses attention on the fact that the effectiveness and efficiency of the formed skills of working with literature prompts the teacher to constant professional development, openness to new ideas and methods, as well as a deep understanding of the role of the formed research skills and abilities in the research activities of gifted students. The teacher must create an environment that stimulates and encourages interest in literary sources, new knowledge and innovations, and at the same time provides conditions for the successful implementation of acquired skills, ensuring their high effectiveness.

Keywords: *technical skills; ability to work with literature; components of skills to work with literature; technical abilities to work with literature; formation of technical skills; indicators of skill development.*

Стаття надійшла до редколегії 9 серпня 2024 року